

УДК 81-42

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-2-21>

Юлія МАКСИМЕНКО,

orcid.org/0000-0003-4636-198X

викладач кафедри іноземних мов

Харківського національного університету міського господарства

імені О. М. Бекетова

(Харків, Україна) yuliia.maksymenko0592@gmail.com

Людмила ШУМЕЙКО,

orcid.org/0000-0003-2410-3867

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Харківського національного університету міського господарства

імені О. М. Бекетова

(Харків, Україна) ludmyla.shumeiko@gmail.com

Катерина КРИВОНІС,

orcid.org/0000-0002-6074-7769

студентка III курсу

Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту

Харківського національного університету міського господарства

імені О. М. Бекетова

(Харків, Україна) berrington666@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЛЮДЕЙ СТАРШОГО ВІКУ (ЛЕКСИКО-ДИСКУРСИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ)

Необхідність охарактеризувати особливості спілкування людей старшого віку пояснюється їхньою роллю як соціальної групи в суспільному й політичному житті країни й розвитком комунікативної освіченості й грамотності населення. У статті виділено фактори, які впливають на особливості мовної поведінки та слововживання людей старшого віку, серед яких названо фізіологічні, когнітивні, психологічні й соціальні. За результатами авторських спостережень виокремлено основні сфери й тематику спілкування людей визначеної вікової категорії. Зазначається, що відповідно до сфери і каналів спілкування, а також, відповідно до загальнокультурного рівня людей старшого віку, обираються тематика, стиль і тональність спілкування. Наголошується, що люди старшого віку більш схильні до впливу й політичних маніпулювань і менш здатні до критичного оцінювання. Для них характерне скептичне ставлення до соціально-політичних нововведень, реформувань. Такі люди схильні пригадувати минуле й романтизувати його. Наголошується, що в соціальному плані багато людей старшого віку потребують спілкування та здатні розпочинати його навіть із незнайомими людьми. У статті наводяться стереотипні фрази, які вони часто вживають для початку й підтримки розмови, а також для висловлення власної оцінки. Проведені спостереження й аналіз сучасної літератури з проблеми надали можливість охарактеризувати основні особливості їхньої мовленнєвої поведінки: необхідність і прагнення до комунікації, важливість знайти співрозмовника й бути почутим, висловити власне судження, навіть якщо воно не досягає комунікативної мети (наприклад, у разі конфлікту поколінь). Водночас зазначається, що сучасні технологічні досягнення надали нові можливості для спілкування, і люди старшого віку дедалі більше долучаються до нього. Водночас гострою залишається проблема критичної оцінки ними всієї інформації, що подається ЗМІ.

Ключові слова: комунікація, люди старшого віку, мовлення, особистісне спілкування, спілкування через Інтернет, слововживання.

Yuliia MAKSYMENKO,

orcid.org/0000-0003-4636-198X

Lecturer at the Foreign Languages Department

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

(Kharkiv, Ukraine) yuliia.maksymenko0592@gmail.com

Ludmyla SHUMEIKO,
orcid.org/0000-0003-2410-3867
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Foreign Languages Department
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
(Kharkiv, Ukraine) ludmyla.shumeiko@gmail.com

Kateryna KRYVONIS,
orcid.org/0000-0002-6074-7769
Student of the 3rd year
Educational and Scientific Institute of Economics and Management
of O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
(Kharkiv, Ukraine) berrington666@gmail.com

PECULIARITIES OF ELDER PEOPLE'S COMMUNICATION (LEXICAL AND DISCOURSE CHARACTERISTICS)

The need to characterize the peculiarities of communication of elder people is explained by their role as a social group in the social and political life of the country and the development of communicative education and general literacy of the population. The article highlights the factors that influence the peculiarities of language behavior and word usage of elder people, among which are physiological, cognitive, psychological and social. According to the results of the authors' observations, the main communication spheres and topics of people of a stated age category are singled out. It is noted that in accordance with the scope and channels of communication, as well as in accordance with the general cultural level of elder people, the theme, style and tone of communication is chosen. It is noted that elder people are more prone to influence and political manipulation and less able to critically evaluate. They are characterized by a skeptical attitude to socio-political innovations and reforms. Such people tend to remember the past and romanticize it. It is emphasized that in social terms, many elder people need communication and are able to start it even with strangers. The article provides stereotypical phrases that are often used by them to start and maintain a conversation, as well as to express their own assessment. Authors' own observations and analysis of the existing literature on the problem provided an opportunity to characterize the main features of their speech behavior – the need and desire to communicate, the importance of finding an interlocutor and be heard, to express their own judgment, even if it does not achieve communicative goals (e.g., intergenerational conflict). It is noted that modern technological advances have provided new opportunities for communication, and elder people are increasingly joining it. At the same time, the problem of their critical assessment of all information presented in the media remains acute.

Key words: communication, the elderly, speech, personal communication, communication via the Internet, word usage.

Постановка проблеми. На відміну від мовлення молоді, особливості спілкування людей середнього і більш старшого віку не завжди становили жвавий дослідницький інтерес лінгвістів різних напрямів: лексикологів, соціолінгвістів, психолінгвістів, прагмалінгвістів тощо. Зацікавленість дослідників молодіжною комунікацією можна пояснити кількома причинами. По-перше, мовлення молоді виявляє як традиційні закономірності вживання мовних одиниць у традиційних мовленнєвих актах (Остин Дж. Л., 1986: 6), так й інновації (неологізми, запозичення, гру слів); по-друге, молодь являє собою соціальну групу, яка яскраво демонструє особливості вживання мовних одиниць у певний період часу; по-третє, досліджуючи мовлення молодих людей, можна простежити тенденції розвитку мови взагалі: словотворення, слововживання, функціонування запозичень і т. і. Але ж люди старшого віку являють собою значну й різноманітну соціальну групу з певною роллю в суспільно-політичному житті

країни, й особливості їхнього слововживання та мовної поведінки під час комунікації також мають бути предметом досліджень лінгвістів.

Актуальність статті пояснюється недостатністю вивчення цього питання й необхідністю окреслити головні особливості процесу комунікації та вживання лексичних одиниць у реальних ситуаціях спілкування (дискурс-аналіз) людьми старшого віку порівняно, наприклад, із людьми молодого віку. Такі знання сприятимуть ефективному спілкуванню з людьми вказаної вікової групи й узагалі сприятимуть розвитку та ствердженню комунікативної грамотності населення. **Матеріалом** досліджень стали авторське спостереження за щоденним спілкуванням людей старшого віку (що надало матеріал для визначення сфер спілкування людей вказаної категорії, їхньої мовної поведінки), а також спілкуванням і коментарями у соціальній мережі «Фейсбук» (що стало матеріалом для спостережень за слововживанням під час висловлення власної думки).

Мета статті – проаналізувати особливості спілкування та вживання лексичних одиниць у мовленні людей старшого віку в останні роки в найбільш поширених сферах їхньої мовленнєвої діяльності: повсякденному та міжособистісному спілкуванні, на роботі, під час реалізації щоденних потреб.

Для досягнення мети доречними стають **методи** спостереження, кількісного та контекстного аналізу, дискурс-аналізу, методи опису та узагальнення.

Аналіз досліджень. Характеристика мовленнєвої діяльності й особливостей вживання лексичних одиниць людьми старшого віку найчастіше була предметом вивчення психологів, біхевіористів, геронтологів, нейропсихологів, когнітивістів. Їхні висновки та спостереження пояснюють багато аспектів мовної поведінки людей старшого віку й особливості їхнього тезауруса. До уваги перш за все мають бути взятими висновки стосовно того, які саме чинники впливають на особливості мовної поведінки та слововживання людей старшого віку. А це, по-перше, фізіологічні зміни, які відбуваються в людини з роками; соціальні і психологічні зміни; когнітивні зміни і, відповідно, зміни в мовленнєвій поведінці людей із настанням похилого віку. Зокрема, дослідження (10; 13; 15) стосуються фізіологічних і когнітивних особливостей спілкування людей похилого віку, зокрема й тих, хто страждає на деменцію.

Відомий мовознавець І. А. Стернін у посібнику «Спілкування зі старшим поколінням» окреслив основні особливості спілкування людей старшого віку й надав деякі рекомендації з ефективного й безконфліктного спілкування з ними. У його роботі наголошується, що проблема спілкування людей старшого віку є, і її соціально необхідно розв'язувати. За спостереженнями І. А. Стерніна, люди старшого покоління поділяються на дві категорії: ті, хто приймає свій вік і знаходить можливість активного життя та спілкування й далі; і ті, хто має психологічні проблеми через старіння і вихід на пенсію; відповідно, мовленнєва поведінка представників цих двох категорій буде відрізнятися. Але для громадян обох цих категорій спілкування є дуже важливим і життєво необхідним. Дослідник зазначає, що людина за життя має співвідношення говоріння / мовчання як 1/23, і їй важко відступити від звичайного ритму зі зменшенням соціальної функції, пов'язаної зі старінням. Тому люди старшого віку схильні до пошуків комунікації будь-де і навіть із незнайомою людиною (Стернін, 2013: 9).

Виклад основного матеріалу. До того, як охарактеризувати особливості мовлення людей старшого віку, перш за все визначмося з поняттям «люди

старшого віку» й наголосімо на деяких особливостях людей визначеної вікової категорії, які потрібно враховувати під час аналізу їхнього мовлення.

Згідно з міжнародними стандартами (16), старший вік настає із 60 років.

Як відомо, у процесі старіння певні риси спілкування людей поступово змінюються. Причинами таких змін стають зміни у фізичному й фізіологічному стані людини, накопичення втоми, можливо, виникнення депресії; у людини спостерігаються зміни голосу, слуху: змінюється його висота й тембр. Завжди можливо визначити, навіть і не дивлячись на людину, лише почувши її, якого вона віку – старшого чи молодшого. Також змінюються мовні навички й тематика розмов. Людина вже по-іншому формулює та розуміє складні висловлювання, під час говоріння часто повторюється. Але ж за відсутності ментальних хвороб деякі мовленнєві навички залишаються незмінними – словниковий запас, граматичне судження, гра слів. Дослідники зазначають, що «старіння часто характеризується зміною когнітивних функцій, які впливають на рецептивні та виражальні можливості мови» (Babaie: 15), що значно впливає на їхній процес спілкування. А. А. Пантелеева зазначає, що, хоча людина старшого віку більш уважна, але функція пам'яті поступово слабшає. Така людина стає більш балакливою, іноді навіть занадто, її «мовлення характеризується зайвими уточненнями і йде далеко від суті, зазвичай це свідчить про дефіцит спілкування» (Пантелеева, 2006: 7). У такої людини розвивається «стереотипізація мислення і стандартизація спілкування у звичайних умовах» (Пантелеева, 2006: 7).

Для більшості вікового населення, крім змін фізіологічного характеру, відбувається різка зміна соціального статусу і, відповідно, спілкування, його кола й тематики. Для жінок України вік 60 років – це вік, для чоловіків – передпенсійний. У сімейних відносинах людина із 60 років уже має нові покоління дітей та онуків, а про незмінний конфлікт поколінь відомо кожному, і ця істина проявляється у спілкуванні між ними. Загалом, люди старшого віку не просто передають чи обмінюються інформацією, для них комунікація – це ще й підтримка соціальної належності, де важливим стають саме учасники комунікації, а не інформація, що передається.

Відчутними є також психологічні зміни. Людина старшого віку стає менш соціально активною, більш самотньою, вразливою (Phelan, 2018: 11), менш умотивованою для розвитку й більш орієнтованою на спогади.

Загалом, мовну діяльність можна розділити за ознаками сфери спілкування, каналами спілкування, стилю, віку та загального культурного рівня людей.

Отже, охарактеризувавши основні умови, які впливають на комунікативні можливості людей старшого віку, перейдімо до сфер комунікації, а саме тих ситуацій, де вона відбувається, тобто саме до прояву її в дискурсі (1; 3; 4).

Так, сферами, у яких відбувається спілкування людей старшого віку, визначимо такі: 1) спілкування з родиною, друзями або приятелями; з колегами (якщо людина старшого віку все ще працює); 2) повсякденне спілкування для обслуговування щоденних потреб; 3) формальне регламентоване спілкування.

Спілкування, що розрізняється каналами передачі інформації, може бути особистісним (безпосередньо з людиною чи опосередковано), спілкування в соціальних мережах Інтернету, через месенджери.

Відповідно до сфери й каналів спілкування, а також відповідно до загальнокультурного рівня людей старшого віку обираються тематика, стиль і тональність спілкування.

Під час особистісного спілкування комунікація людей старшого віку стосується найчастіше побуту, повсякденних дій членів родини, сусідів, знайомих, коментування новин, політичних змін, спогадів. Значну роль в отриманні інформації зі світу відіграють масмедіа: телебачення, Інтернет. Люди старшого віку більш схильні до впливу й політичних маніпулювань (Володенков: 2). Вони активно передають і коментують отримані новини, нерідко уникаючи критичного їх осмислення й контекстної оцінки. Для них характерне скептичне ставлення до соціально-політичних нововведень, реформувань. Сучасність в їхніх розмовах часто порівнюється з минулим, а минуле в їхніх розповідях набуває романтичного відтінку. Ця теза особливо актуальна для пострадянських держав того часу, коли нинішні вікові громадяни були молодими. У таких ситуаціях висловлювання людьми старшого віку часто звучить безапеляційно, їхні судження здаються їм істиною, яку вони готові обстоювати, іноді навіть за допомогою різких слів і невербальної поведінки.

Під час спілкування із сім'єю та молоддю люди старшого покоління охоче стають слухачами, їх цікавлять життя та дії молодих людей. Деякі дослідники (Стернин, 2013: 9) виділяють таку спеціальну характеристику спілкування людей старшого віку, як менторність, схильність до настанов. Іноді молодь через специфічні

національно-культурні (Прохоров, 2006: 8) чи часові умови не здатна до такого роду комунікації з людьми старшого покоління, спілкування в такому разі не буде успішним.

Комунікація з однолітками чи людьми схожого соціального статусу відбувається на основі розгорнутих тем зі спогадами, коментарями й у цьому випадку зі значним використанням оцінної лексики. Водночас у мовленні людей старшого віку можна спостерігати багато відволікаючих від теми відступів, непослідовність висловлювань, «перескакування» з однієї теми на іншу, повторення одного й того ж. Поширеними є переказування інформації з посиланням на комуніканта, від якого вона отримана: «Ось Света (Надя, Василь) казала (казав)».

Але ж за спостереженнями, загалом, люди старшого віку менш схильні до вживання оцінної лексики, тоді як, розказуючи про когось, вони можуть сказати щось на кшталт «А я ж тобі (їй, йому) казав (-ла)», висловлюючи так своє ставлення незадоволення й наголошуючи на своїй важливості й безапеляційності. Іноді старші чоловіки в ролі оцінки ситуації можуть додати нецензурну фразу чи висловити своє збурення невербально. Як ми вже наголошували, значну роль у спілкуванні відіграє загальний попередній культурний рівень людини, що й впливає на вибір стилістики висловлювання.

З погляду лексичного наповнення під час спілкування серед людей старшого віку виділяються певні стереотипні ситуації та фрази. Наприклад: «Погода сьогодні...»; «Знову ціни зросли!»; «Скільки ж можна!»; «Раніше такого не було»; «Раніше все було по-іншому»; «Що хочуть, те й роблять», «Кому ми (старі) потрібні?». Хоча ці фрази можуть бути вжитими як оцінні висловлювання, часто вони можуть слугувати початком для розмови навіть із незнайомою людиною, яка підхоплює її й продовжує тему, адже, як ми вже зауважували, головними в процесі комунікації між людьми старшого віку стають саме комуніканти, а не меседж.

Під час формального спілкування, наприклад, у державних установах люди старшого віку намагаються дотримуватися етикетних норм.

Сучасні люди старшого віку вже активно спілкуються через телефони, сучасні гаджети, Інтернет. Вони користуються соціальними мережами не тільки для отримання новин, а й для міжособистісного спілкування, коментування подій чи фото. Завдяки сучасним технологіям вони можуть знайти колишніх знайомих, друзів, однокласників, з якими вони б, за відсутності сучасних можливостей, не могли б спілкуватися взагалі.

Враховуючи той факт, що старше покоління технологічного часу є більш активним, більш платоспроможним, ніж попередні покоління, ІТ-компанії розвинених країн аналізують ринок і спеціально розробляють додатки для людей старшого віку, частка яких зростає у всьому світі. З посиланням на першоджерела «Форбс» зазначає, що більша частина всіх світових грошей перебуває сьогодні в тих, хто у віці 57–76 років (17), тобто вони є потенційно цінною цільовою аудиторією.

Долучаючись до користування технологіями, старше покоління активно вживає технологічну термінологію, якщо йдеться про найменування, але, на відміну від молоді, у їхньому мовленні менше вульгаризмів, молодіжного сленгу, коли, наприклад, іноземне слово замінює наявне українське слово в певному контексті спілкування. Запозичені слова в мовленні людей старшого віку – це зазвичай іменники, рідше – дієслова. Оцінні прикметники не часто трапляються в їхньому мовленні. Наприклад, вживання таких слів і зворотів, як *лайкнути, сторіз, лайфхак, хейтер, хайп*, усе ж таки більш характерне для молоді, але ж люди старшого покоління розуміють їхнє значення. Тоді як інші запозичені слова, наприклад *есемеска, сім-*

карта, айфон, тренд, драйвер, контент, блогер, постити, репост, можливі й у мовленні людей старшого віку. Загалом, мовлення людей старшого віку має більшу тенденцію до конкретики, ніж до абстрагування.

Висновки. Актуальність досліджень у сфері спілкування людей старшого віку пов'язана зі значною часткою цієї категорії населення серед інших вікових груп та її соціально-політичним значенням. Проведені спостереження й аналіз наявної літератури з проблеми надав можливість охарактеризувати основні особливості їхньої мовленнєвої поведінки: необхідність і прагнення до комунікації, важливість знайти співрозмовника й бути почутим, висловити власне судження, навіть якщо воно не досягає комунікативної мети (наприклад, у разі конфлікту поколінь). Сучасні технологічні досягнення надали нові можливості для спілкування, і люди старшого віку дедалі більше долучаються до нього. Водночас гострою залишається проблема критичної оцінки ними всієї інформації, що подається ЗМІ.

Більш детальний аналіз конкретних проявів комунікативної активності людей різного культурного й психологічного підґрунтя може стати перспективою подальших досліджень із проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арутюнова Н. Д. Дискурс. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва : Советская энциклопедия, 1990. С. 136–137.
2. Володенков С. В. Современная политическая коммуникация как инструмент манипулирования общественным сознанием. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennaya-politicheskaya-kommunikatsiya-kak-instrument-manipulirovaniya-obschestvennym-soznaniem> (дата звернення: 05.06.2021).
3. Дейк Т. А. ван. Язык, познание, коммуникация. Москва : Прогресс, 1989. 312 с.
4. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. Москва : Наука, 1987. 264 с.
5. Лантюхова Н. Н. Синтаксические особенности письменной речи лиц пожилого и старческого возраста. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=28780629> (дата звернення: 05.06.2021).
6. Остин Дж. Л. Слово как действие. *Новое в зарубежной лингвистике. Теория речевых актов*. Вып. XVII. Москва, 1986. С. 22–129.
7. Пантелеева А. А. Возрастные особенности речи. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=29066357> (дата звернення: 05.06.2021).
8. Прохоров Ю. Е., Стернин И. А. Русские: коммуникативное поведение. Москва : Флинта, Наука, 2006. 238 с.
9. Стернин И. А. Общение со старшим поколением. Изд. 4, испр. Воронеж : «Истоки», 2013. 24 с.
10. Marini A., Boewe A., Caltagirone C., Carlomagno S. Age-related differences in the production of textual descriptions. *J. Psycholing Res.* 2005. Nr 34 (5). P. 439–463.
11. Phelan A. (2018) Researching Ageism through Discourse. In: Ayalon L., Tesch-12. Römer C. (eds) *Contemporary Perspectives on Ageism. International Perspectives on Aging*. Vol 19. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-319-73820-8_31.
12. Riegel K. F., Riegel R. M. Changes in associative behavior during later years of life: A cross-sectional analysis. *Hum Dev.* 1964. Nr 7 (1). P. 1–32.
13. Kathryn M. Yorkston, Michelle S. Bourgeois, and Carolyn R. Baylor. Communication and Aging. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3074568> (дата звернення: 05.06.2021).
14. Zahra Babaei, Zahra Ghayoumi-Anaraki, Behrooz Mahmoodi-Bakhtiari. Discourse in aging: Narrative and Persuasive. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6907699/> (дата звернення: 05.06.2021).
15. URL: https://www.researchgate.net/figure/Age-intervals-and-age-groups_tbl1_228404297 (дата звернення: 05.06.2021).
16. URL: <https://www.forbes.ru/forbeslife/412379-tiktok-hausy-dlya-babushek-kak-starshec-pokolenie-osvaivaet-socialnye-seti-i-chto> (дата звернення: 05.06.2021).

REFERENCES

1. Arutyunova N. D. Diskurs. Lingvisticheskij enciklopedicheskij slovar'. [Discourse. Linguistic Encyclopedic Dictionary], Moscow : Soviet Enciclopedia, 1990. S. 136–137. [in Russian].
2. Volodenkov S. V. Sovremennaya politicheskaya kommunikaciya kak instrument manipulirovaniya obshchestvennym soznaniem. [Modern political communication as a tool for manipulating public consciousness]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennaya-politicheskaya-kommunikatsiya-kak-instrument-manipulirovaniya-obshchestvennym-soznaniem> [in Russian].
3. Dejk, T. A. van. Yazyk, poznanie, kommunikaciya. [Language, cognition, communication]. Moscow : Progress, 1989. 312 s. [in Russian].
4. Karaulov Yu. N. Russkij yazyk i yazykovaya lichnost'. [Karaulov Yu.N. Russian language and linguistic personality]. Moscow : Science, 1987. 264 s. [in Russian].
5. Lantjuhova N. N. Sintaksicheskie osobennosti pis'mennoj rechi lic pozhilogo i starcheskogo vozrasta [Syntactic features of written speech of elderly and senile persons] URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=28780629> (05.06.2021) [in Russian].
6. Ostin Dzh. L. Slovo kak dejstvie. Novoe v zarubezhnoj lingvistike. Teoriya rechevyh aktov. [Word as action. *New in foreign linguistics. The theory of speech acts*]. Issue XVII. Moscow, 1986. S. 22–129. [in Russian].
7. Panteleeva A. A. Vozrastnye osobennosti rechi [Age features of speech]. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=29066357>[in Russian].
8. Prohorov Yu. E., Sternin I. A. Russkie: kommunikativnoe povedenie. [Russians: communicative behaviour]. Moscow : Flinta, Science, 2006. 238 s. [in Russian].
9. Sternin I. A. Obshechenie so starshim pokoleniem. [Communication with the older generation. Ed. 4, rev. Voronezh: “Origins”], 2013. 24 s. [in Russian].
10. Marini A., Boewe A., Caltagirone C., Carlomagno S. Age-related differences in the production of textual descriptions. *J. Psycholing Res.* 2005. Nr 34 (5). S. 439–463.
11. Phelan A. (2018) Researching Ageism through Discourse. In: Ayalon L., Tesch-12. Römer C. (eds) *Contemporary Perspectives on Ageism. International Perspectives on Aging*, Vol. 19. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-73820-8_31.
12. Riegel K. F., Riegel R. M. Changes in associative behavior during later years of life: A cross-sectional analysis. *Hum Dev.* 1964. Nr 7 (1). P. 1–32.
13. Kathryn M. Yorkston, Michelle S. Bourgeois, and Carolyn R. Baylor. *Communication and Aging*. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3074568>.
14. Zahra Babaei, Zahra Ghayoumi-Anaraki, Behrooz Mahmoodi-Bakhtiari. *Discourse in aging: Narrative and Persuasive*. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6907699>.
15. URL: https://www.researchgate.net/figure/Age-intervals-and-age-groups_tbl1_228404297.
16. URL: <https://www.forbes.ru/forbeslife/412379-tiktok-hausy-dlya-babushek-kak-starshee-pokolenie-osvaivaet-socialnye-seti-i-chto>.